

vi sendte et Andragende ind derom, men vi have ikke faaet Svar, og nu er der hængaet saa lang Tid, at den Sag vel kunde være tilstrækkelig overvejet, og at vi endelig kunde vente at faa Svar paa, om vi mulig kunne faa dem bort eller mulig kunne faa Erstatning for den Plads, som derved gaar tabt. Endelig vil jeg gerne henstille til den højtærede Minister, at Hammershusforholdene blive forandrede saaledes, at vi blive fri for den Afspærring, som der finder Sted. Vi Bornholmeré ere meget misfornøjede med Forholdet der. Jeg vil gerne have, at Ruinen skal vedligeholdes, og vi have jo faaet bygget et Hus til en Tilsynsmand deroppe, hvad der jo kan være meget hensigtsmæssigt, ligesom der bliver bevilget 1,000 Kr. til at vedligeholde Ruinen, men saa synes jeg ogsaa, det kunde være tilstrækkelig. Jeg ved ikke, hvad det saa skal til, at man spærrer af for disse interessante Ruiner, saa at Befolkningen ikke kan komme der uden at betale derfor. Jeg ved nok, at man har til Hensigt, at ville pine Tyskerne for deres Skillinger — vi blive jo Aar efter Aar i stadig større og større Maalestok hjemsøgte af tyske rejsende derovre, og Regeringen mener saa, at de kunne nok betale noget til Vedligeholdelsen af disse interessante Ruiner. Men vi andre maa ogsaa betale, og naar Opgørelsen skal finde Sted — den ærede Minister har muligvis denne Opgørelse og kunde meddele os den — saa antager jeg, det vil vise sig, at hele Indtægten gaar til Opsynsmanden, og hvis saa er, saa ved jeg virkelig ikke, om der er nogen Mening i at vedligeholde dette Forhold. Spørgsmaalet er ikke overordentlig stort, men for os er det saadan lidt drilagtigt, at vi, som have været vant til altid at kunne gaa frit ind og ud og se paa disse Herligheder, nu skulle betale Entré. Jeg erindrer, at den forrige ærede Kultusminister i Fjor anførte, at der var Ting, som kunde ødelægge Plantningen og saadant noget, men der er slet ingen Plantninger, saa der er ikke noget at ødelægge; der sker ikke andet der, end hvad der sker saa mange andre Steder, at Folk have den slette Vane at skære i Bænke og Borde, men det kan Opsynsmanden slet ikke forhindre. Der sker ikke noget nyttigt ved dette Tilsyn, og Indtægten er højst ubetydelig. Jeg vil derfor henstille til den ærede Kultusminister at søge for, at vi faa dette forandret, og det saa meget mere som det Tab, der mulig maatte lides deryed, bliver erstattet af Bornholms Amsraad i de første Aar, idet det har været

saa velvilligt at bevilge et Beløb dertil. Jeg tror i det hele taget, at hvis de Penge, som blive bevilgede til den Slags Formaal, hvilke Bevillinger jeg tror, have Tingets Sympati, ikke blive fornuftigt anvendte, og hvis man ikke begrænser sig noget, og saa med Hensyn til, hvad man inddrager under dette Formaal, saa vil Bevillingen ogsaa blive mere kneben, end den har været hidtil.

Det er disse Ord, jeg har haft at udtale. Der kunde jo være mange andre Ting, jeg kunde være fristet til at komme ind paa, men dersom vi alle sammen vilde benytte Tiden her, saaledes som vi kunde ønske det, saa kunde vi maaske blive ved at tale til Jul. Af den Grund skal jeg ikke komme ind paa det, som for øvrigt kunde ligge mig paa Sinde, navnlig med Hensyn til den ærede Kultusministers og den ærede Krigsministers Taler. Der er dog en Udtalelse, som jeg ikke ganske kan undlade at fremkomme med. Den ærede Kultusminister mente, at Kirkeraadet var saadan en gavnlig Institution. Jeg vilde ønske, at man kunde have set noget af Gavnligheden ved denne Institution. Jeg har ikke kunnet spore den. Er det Kirkeraadet, der har givet Anledning til, at vi have faaet en lille Smule Forandring i Kirkeritualer, saa kan det jo være meget godt, endskønt disse Forandringer ere meget tarvelige; man har været meget bange for at foretage Forandringer. Men naar vi tænke tilbage paa alle de Forslag, som i de senere Aar have foreligget til Behandling angaaende vore kirkelige Forhold, Lovforslaget om Præsternes Lønning, om Valget af Præster, om Ordning af Ægteskabsforholdene og om Udvidelsen af Benyttelsen af Kirkerne, saa synes jeg ikke, at der er Spor at mærke til, at Kirkeraadet i saa Henseende har haft nogen heldig Indflydelse. Jeg er mere tilbøjelig til at tro, at Kirkeraadet i Grunden har standset alle disse Forslag, saaledes at der ikke har kunnet komme noget ud af dem. I det hele taget synes det mig herhjemme at være saaledes, at man fra Kultusministerens, fra Kirkens Side, om man maa sige saa, stadig væk kommer med Forlangender om Penge, saa til ét, saa til et andet — og her bliver da ogsaa bevilget ringelig og rundeligt til forskellige Formaal — men saa snart der er Tale om fra Befolkningens Side at stille Krav om større Indflydelse, hvad der dog maa være naturligt, bliver man stadig væk afvist. Jeg tror ikke, det er heldigt for Folkekirkens Udvikling, om det skal blive ved at gaa paa